
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte aprill 2017

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

- **C-564/15**: Farkas (eelotsus — pöördmaksustamine, sisendkäibemaksu mahaarvamine)

Olulisemad EL Kohtu otsused:

- **C-544/15**: Fahimian (eelotsus — kolmandate riikide kodanike riiki lubamise tingimused, mõiste „oht avalikule julgeolekule“)
- **C-217/15 ja C-350/15**: Orsi jt (eelotsus — *Ne bis in idem* põhimõte, maksustamine)
- **C-668/15**: Jyske Finans (eelotsus – isikute võrdne kohtlemine, dokumentide nõue mootorsõidukilaenu taotlemisel)
- **C-527/15**: Stichting Brein (eelotsus — autoriõigus, üldsusele edastamine)
- **C-535/15**: Pinckernelle (eelotsus — REACH-määrus, kemikaalide registreerimine, keemiliste ainete eksport)
- **C-620/15**: A-Rosa Flussschiff (eelotsus – sotsiaalkindlustus, kohaldatava õiguse kohta antava tõendi siduvus)

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

C-564/15: Farkas (eelotsus — pöördmaksustamine, sisendkäibemaksu mahaarvamine)

Euroopa Kohtu otsus, 26. aprillil 2017

Kaebaja T. Farkas (kauba soetaja) ostis maksuhalduri korraldatud elektroonilisel enampakkumisel mobiilse angaari. Kauba müüja väljastas maksustamise üldkorra kohaselt arve. T. Farkas tasus ostuhinna ja arvele märgitud käibemaksu, mille müüja kandis üle Ungari maksuametile. T. Farkas kajastas arvele märgitud käibemaksu mahaarvatava maksuna. Maksuamet tuvastas, et T. Farkas ei järginud Ungari käibemaksuseaduses sätestatud pöördmaksustamise korda, kuna ta ei tasunud kauba soetajana käibemaksu otse riigikassasse. Seda arvestades tegi maksuamet kindlaks T. Farkase maksuvahe, jättis käibemaksu tagastustaotluse rahuldamata ja määras talle rahatrahvi. Ungari kohus esitas Euroopa Kohtule küsimused käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ tõlgendamise ja pöördmaksustamise kohta.

Esiteks täpsustas Euroopa Kohus, et **direktiivis sätestatud pöördmaksustamise kord kohaldub üksnes kinnisasjadele**. Kohus märkis, et Ungari riigisisene õigus laiendab pöördmaksustamise korda vallasasjadele, minnes kaugemale sellest, mis on lubatud direktiiviga. Seega, kui põhikohtuasi puudutab vallasasja müüki, on pöördmaksustamise korra kohaldamine ja rahatrahvi määramine direktiiviga vastuolus. **Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on välja selgitada, kas põhikohtuasjas on mobiilse angaari näol tegemist vallas- või kinnisasjaga**. Lisaks ka see, kas Ungari kohtul on omal algatusel lubatud tõstatada käibemaksuseaduse ja direktiivi vaheline vastuolu, arvestades, et põhikohtuasja raames seda küsimust pooled ei tõstatanud.

Teiseks leidis kohus, et põhikohtuasjas ei vastanud arve vorminõuetele ja lisaks ei olnud täidetud ka pöördmaksustamise korra kohaldamise sisuline nõue, s.t kauba soetaja ei tasunud käibemaksu maksuametile. Kohus selgitas, et mahaarvamiseõiguse teostamine piirdub üksnes tasumisele kuuluvate maksudega. Käibemaks, mida T. Farkas tasus mobiilse angaari müüjale, ei kuulunud aga tasumisele. Seega leidis kohus sarnaselt Eestiga, et **kuna käibemaksu tasumiseks puudus alus ja selle tasumine ei vastanud pöördmaksustamise korra kohaldamise sisulisele nõudele, ei saa T. Farkas kasutada arvetele märgitud käibemaksu mahaarvamise õigust**. Kohus lisas, et T. Farkas saab mobiilse angaari müüjale alusetult tasutud maksu tagastamist nõuda riigisisese õiguse kohaselt. Kohus toonitas samas, et kui käibemaksu tagastamine osutub võimatuks või ülemäära keeruliseks, eelkõige müüja maksejõuetuse tõttu, peab kauba soetajal olema võimalik esitada tagastamistaotlus otse maksuametile. **Seda, kas T. Farkasel on võimalik nõuda müüjalt alusetult tasutud maksu tagasi, peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud Ungari kohus**.

Kolmandaks leidis kohus, et **Ungari riigisiseses õiguses sätestatud karistus on põhimõtteliselt sobiv**, samuti võimaldatakse trahvisummat vähendada, arvestades seejuures kõiki juhtumi asjaolusid. Põhikohtuasja kohta selgitas kohus, et rikkumine hõlmas endas eksimust, mis on seotud käibemaksumehhanismi kohaldamisega, mis vastab vääртеole ja mis ei toonud esiteks maksuameti jaoks kaasa maksulaekumiste vähenemist ja teiseks, millel puuduvad maksudest kõrvalehoidumise tunnused. Seega **näis kohtule, et T. Farkasele määratud trahv, mille suurus on 50% käibemaksusummast, on ebaproportsionaalne. Samas lõpliku hinnangu selle kohta peab andma eelotsusetaotluse esitanud Ungari kohus**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Olulisemad EL Kohtu otsused:

C-544/15: Fahimian (eelotsus — kolmandate riikide kodanike riiki lubamise tingimused, mõiste „oht avalikule julgeolekule“)

Euroopa Kohtu otsus, 4. aprillil 2017

S. Fahimian on Iraani kodanik, kes lõpetas magistrikraadiga SUT ülikooli tehnika, inseneriteaduste ja füüsika valdkonnas. 2012. aastal pöördus Fahimian Teheranis asuvasse Saksamaa Liitvabariigi saatkonda viisataotlusega Saksamaal asuvasse Darmstadt'i tehnikaülikooli doktoriõppesse astumiseks. Saksamaa võimud jätsid viisataotluse rahuldamata, kuna leidsid, et vastavalt direktiivile 2004/114/EÜ, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike riiki lubamist õpingute eesmärgil, kujutab Fahimian ohtu avalikule julgeolekule. Põhjenduste kohaselt ei saa välistada, et Fahimian jääb SUT-ga seotud isikutega suhtlema ka pärast selle ülikooli lõpudiplomi saamist ning olukord Iraanis annab põhjust karta, et teavet, mille S. Fahimian omandaks Saksamaal õppides, võidakse hiljem tema päritoluriigis kuritarvitada. Saksamaa võimud viitasid SUT panusele Iraani režiimi teadusuuringutesse sõjalistel eesmärkidel, mille tõttu rakendatakse ülikooli suhtes ka EL piiravaid meetmeid. Fahimian esitas keeldumisotsuse peale Saksamaa kohtule kaebuse, nõudes taotletud viisa väljastamist.

Eelotsustaotluses palus Saksamaa kohus Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivist tulenevat liikmesriikide kaalutlusruumi osas, mis puudutab hinnangu andmist, kas taotleja kujutab ohtu avalikule julgeolekule. Teiseks küsis kohus, kas liikmesriigi asutustel on õigus keelduda viisa väljastamisest sellistel asjaoludel.

Euroopa Kohus tõi esiteks välja, et **kolmanda riigi kodaniku riiki lubamisest võib keelduda, kui liikmesriigi asutused, kes on pädevad selle kodaniku esitatud viisataotlust menetlema, leiavad faktiliste asjaolude hindamisele tuginedes, et see kodanik kujutab endast kas või „potentsiaalset“ ohtu avalikule julgeolekule**. Selles analüüsis võib võtta arvesse mitte ainult taotleja isiklikku käitumist, vaid ka muid asjaolusid, mis võivad olla muu hulgas seotud tema karjääriga. Oluline on seejuures anda **üldine hinnang kõigile selle isiku olukorda iseloomustavatele asjaoludele kogumis**. Tulenevalt liikmesriikide laiast kaalutlusõigusest faktide hindamisel, kontrollitakse selle kaalutlusruumi seisukohast kohtulikult vaid ilmsete vigade puudumist – seal hulgas menetluslike tagatiste järgimist, asutuste hoolsust ja erapooletust asjaolude analüüsimisel ja otsuse piisavat põhjendatust.

Kohus märkis ka, et erilise tähtsusega on tõsiasi, et Fahimianile on diplomi väljastanud SUT, mis oli ja on jätkuvalt kantud üksuste loetellu, mille suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ja asjaolu, et uurimistöö, mida Fahimian kavatses doktoriõppe raames teha, puudutas infotehnoloogia turbe tundlikku valdkonda.

Seega leidis kohus, et **liikmesriigi pädevatel asutustel on lai kaalutlusruum, kui nad teevad kõigi asjaolude alusel kindlaks, kas see kodanik kujutab kas või potentsiaalset ohtu avalikule julgeolekule. Lisaks, direktiiviga ei ole vastuolus liikmesriigi otsus viisa andmisest keelduda, kui taotlejal on diplom ülikoolist, mille suhtes rakendatakse EL piiravaid meetmeid ja ta kavatseb teha uurimustööd julgeoleku seisukohast tundlikus valdkonnas**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-217/15 ja C-350/15: Orsi jt (eelotsus — *Ne bis in idem* põhimõte, maksustamine)

Euroopa Kohtu otsus, 5. aprillil 2017

M. Orsit ja L. Baldetti süüdistatakse rikkumises, kuna nad jätsid äriühingute seaduslike esindajatena õigeaegselt tasumata käibemaksu, mida tuli tasuda iga-aastase deklaratsiooni alusel vaidlusaluste maksustamisperioodide eest. Enne kriminaalmenetluse alustamist tegi maksuamet käibemaksusummade kohta maksuotsuse ning lisaks maksuvõla sissenõudmisele määras äriühingutele ka rahatrahvi. Eelotsusetaotluse esitanud Itaalia kohus soovis teada, kas EL põhiõiguste hartaga on kooskõlas see, kui riigisisised õigusnormid lubavad läbi viia kriminaalmenetlust käibemaksu tasumata jätmise asjas pärast seda, kui sama teo eest on määratud lõplik maksuõiguslik sanktsioon.

Euroopa Kohus selgitas, et EL põhiõiguste harta artikliga 50 tagatud *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamise eelduseks on see, et määratud sanktsioonid või kriminaalmenetlus puudutaksid sama isikut. **Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa seda põhimõtet mingil juhul rikkuda, kui tegemist ei ole ühe ja sama isikuga, keda on karistatud rohkem kui üks kord sama ebaseadusliku teo eest.**

Kohus leidis, et põhikohtuasjas on vaidlusalused maksuõiguslikud sanktsioonid määratud kahele juriidilisele isikule äriühingule, samas kui põhikohtuasja kriminaalmenetlused puudutavad M. Orsit ja L. Baldetti, kes on füüsilised isikud. Seega **on täitmata *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamise tingimus, mille kohaselt sanktsioon ja kriminaalmenetlus peavad puudutama sama isikut.** Kohus täpsustas, et seda järeldust ei sea kahtluse alla ka asjaolu, et M. Orsi ja L. Baldetti suhtes viiakse kriminaalmenetlust läbi tegude tõttu, mille nad panid toime äriühingute, millele on maksuõigusliku sanktsioonina määratud rahatrahv, seaduslike esindajatena. Samas leidis kohus, et eelotsusetaotluse esitanud Itaalia kohtu ülesanne on kontrollida, kas *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamise tingimus on põhikohtuasjas täidetud.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-668/15: Jyske Finans (eelotsus – isikute võrdne kohtlemine, dokumentide nõue mootorsõidukilaenu taotlemisel)

Euroopa Kohtu otsus, 6. aprillil 2017

2000. aastal Taani kodanikuks saanud I. Huskici Taani juhiloal oli sünniriigiks märgitud Bosnia ja Hertsegoviina. I. Huskic soovis osta autot ning seda rahastas osaliselt laenuga krediitiasutus Jyske Finans (kaebaja). Kaebaja sisekorra alusel nõuti auto ostjalt tema isiku tuvastamiseks täiendava dokumendina passi või elamisloa koopiat. Taanis sündinud isikutelt seda ei nõutud.

Taani ringkonnakohus otsustas neil asjaoludel küsida Euroopa Kohtult selgitusi direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust, kohta. Täpsemalt huvitas riigisisest kohut küsimus, kas vaidlusaluse nõude näol on tegemist väljaspool Põhjamaid, liikmesriiki, Šveitsi ja Liechtensteini sündinuid isikute otsese või kaudse diskrimineerimisega.

Kohus selgitas esmalt, miks ei saa rassilist diskrimineerimist etnilise päritolu tõttu tuvastada pelgalt isiku sünnikohta arvestades. Nimelt põhineb mõiste „etniline päritolu“ kohtupraktikas eeldusel, et rahvusühmi iseloomustab eelkõige ühine kodakondsus, usk, keel, kultuuriline ja traditsiooniline päritolu ning elukeskkond. Seejuures **on isiku sünniriik vaid üks teguritest, mis võimaldab teha järelduse, et isik võib kuuluda teatavasse etnilisse rühma**. Etnilist päritolu peab määrama kindlaks, tuginedes tõendite kogumile, millest osa on objektiivsed ja osa subjektiivsed. Lisaks ei saa eeldada, et ühe suveräänse riigi kohta saab olla üks ja ainult üks etniline päritolu.

Kohtu hinnangul ei saanud seega põhikohtuasjas vaidlustatud nõude puhul täheldada vaid sünnikohast sõltuva erisuse tegemisel otseselt etnilisel päritolul põhinevat ebasoodsamat kohtlemist.

Kohus analüüsis olukorda ka kaudse diskrimineerimise valguses. Selleks kontrolliti, kas vaidlustatud neutraalne tava võib seada isikud rassilise või etnilise päritolu alusel teistega võrreldes ebasoodsamasse olukorda. „Ebasoodsam olukord“ tähendab aga seda, et diskrimineeriva meetme tõttu on ebasoodsamas olukorras eeskätt **teatud etnilist päritolu isikud – ebasoodsamat kohtlemist tuleb tuvastada konkreetselt vastavalt asjaomasele sooduskohtlemisele**. Põhikohtuasjas laieneb vaidlustatud nõue aga vahet tegemata kõikidele väljaspool liidu või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmesriigi territooriumi sündinud isikutele.

Seega järeldas kohus, et direktiiviga 2000/43/EÜ ei ole vastuolus krediidasutuse tava nõuda kliendilt, kelle juhiloal on märgitud sünniriigiks mõni muu riik kui ülal nimetatud liikmesriik, täiendava isikut tõendava dokumendina kas passi või elamisloa koopiat.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-527/15: Stichting Brein (eelotsus — autoriõigus, üldsusele edastamine)

Euroopa Kohtu otsus, 26. aprillil 2017

Madalmaade kohus palus Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivis 2001/29/EÜ (autorõiguste ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas) sisalduvat mõistet „üldsusele edastamine“. Küsimuse all oli, kas see mõiste hõlmab meediamängija müüki, millesse on eelnevalt installeeritud lisad, mis sisaldavad hüperlinke veebisaitidele, mida üldsusel on võimalik vabalt külastada ja kus autoriõigusega kaitstud teosed on tehtud üldsusele kättesaadavaks ilma autoriõiguse omajate loata.

Euroopa Kohus selgitas algatuseks, et mõiste „üldsusele edastamine“ sisaldab endas kahte kumulatiivset elementi – „edastamise toimingut“ ja edastamist „üldsusele“. Seejärel analüüsis kohus, kas need kaks elementi on põhikohtuasjas täidetud. Esiteks leidis kohus, et **meediamängija müüki tuleb pidada edastamiseks** direktiivi mõttes. Meediamängijasse on teadlikult installeeritud lisad, mis võimaldavad meediamängija ostjatel konkreetselt voogedastuse veebisaitidel tutvuda kaitstud teostega ilma autoriõiguse omajate loata ning võimaldavad ostjatel kuvada need teosed oma telekraanil. Kohus rõhutas, et kuivõrd see toiming võimaldab otse siduda veebisaidid, millel levitatakse teoseid, millega seotud õigusi on rikutud, meediamängija ostjatega, kellel oleks ilma meediamängijata keeruline kaitstud teostest osa saada, siis ei saa selliselt toimimist segi ajada üksnes füüsiliste abivahendite pakkumisega.

Teiseks leidis kohus, et **täidetud on ka teine element, s.t tegemist on üldsusele edastamisega**. Põhikohtuasjas on meediamängija ostanud arvestatava hulk inimesi, lisaks on see suunatud kõigile potentsiaalsetele ostjatele, kellel on olemas internetiühendus. Seega **leidis kohus, et edastamine on suunatud määramata hulga potentsiaalsetele adressaatidele ja puudutab suurt hulka inimesi, mistõttu on**

tegemist üldsusele edastamisega. Lisaks märkis kohus, et põhikohtuasjas on selge, et meediamängija loomisel oldi täielikult teadlik asjaolust, et sinna installeeritud lisade hüperlingid annavad ligipääsu internetis õigusvastaselt avaldatud teostele. Meediamängija reklaamiski mainitakse, et see võimaldab teleekraanil tasuta ja hõlpsalt vaadata audiovisuaalset materjali, mis on internetis autoriõiguste omajate loata kättesaadav. Samuti teenitakse meediamängija müügitulu. **Kokkuvõttes asus kohus seisukohale, et kõiki eelnevaid kaalutlusi arvesse võttes on meediamängija müügi näol tegemist üldsusele edastamisega.**

Viimaks analüüsis kohus, kas tegemist võiks olla sellise ajutise reprodutseerimise toiminguga, mis on direktiivi reprodutseerimisõiguse kohaldamisalast välistatud. Selleks peavad olema täidetud viis kumulatiivset elementi: see on ajutine, see on mõeldud siirdamiseks või toimub juhuslikult, see on tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa, selle toimingu ainus eesmärk on teha võimalikuks edastada teos vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele ja toimingul puudub iseseisev majanduslik tähtsus. Kohus rõhutas, et selline erand võib kõne alla tulla vaid siis, kui see ei ole vastuolus teose tavapärase kasutusega ega kahjusta autoriõiguste omajate õiguspäraseid huve põhjendamatult. **Kohus leidis, et põhikohtuasjas kasutab meediamängija ostja üldjuhul tahtlikult ja asjaoludest teadlikuna teoseid, mis on kaitstud ja ning mida tasuta ja loata pakutakse.** Lisaks on põhikohtuasjas ajutise reprodutseerimise toimingud vastuolus teoste tavapärase kasutusega ja kahjustavad autoriõiguste omajate õiguspäraseid huve põhjendamatult, sest see vähendab harilikult ka kaitstud teostega seotud seaduslike tehingute arvu, põhjustades seeläbi põhjendamatult kahju autoriõiguste omajatele. **Seega leidis kohus, et need toimingud ei vasta direktiivis ette nähtud erandi tingimustele.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-535/15: Pinckernelle (eelotsus — REACH-määrus, kemikaalide registreerimine, keemiliste ainete eksport)

Euroopa Kohtu otsus, 27. aprillil 2017

J. Pinckernelle importis Hiinast nikotiinsulfaati, jättes täitmata REACH-määrusest tuleneva kemikaalide eelregistreerimise kohustuse. Kemikaali registreerimata jätmise tõttu keeldus Hamburgi linn Pinckernellele loa andmisest toote eksportimiseks Venemaale, lähtudes asjaolust, et toode asus Hamburgi linnas õigusvastaselt. Apellatsioonkaebuse alusel tühistas Saksamaa teise astme halduskohus esialgse otsuse ning kohustas Hamburgi linna vaidlustatud otsuse tühistama ja lubama nikotiinsulfaadi eksporti. Teise astme kohus põhjendas oma otsust sellega, et kavandatav eksport, mille importimisel rikuti REACH-määrusest tulenevat registreerimiskohustust, ei kujuta endast määruse uut rikkumist, kui aine – nagu käesolevas asjas – ei ole kasutamiskeelu tõttu Euroopa turul kättesaadav. Hamburgi linn esitas selle otsuse peale Saksamaa kõrgeimale halduskohtule kassatsioonkaebuse.

Saksamaa kõrgeim halduskohus palus eelotsustaotluses kohtul selgitada, kas REACH-määrusest tulenevat registreerimiskohustust, mis puudutab ainete tootmist ja turule viimist, tuleb tõlgendada nii, et aineid, mis ei ole selle määruse kohaselt liidu territooriumile importimisel registreeritud, võib eksportida liidu territooriumilt väljapoole.

Eelotsuses viitas kohus, et mõiste „turuleviimine“ on määruses sõnastatud kui kolmandatele isikutele tasu eest või tasuta tarnimine või kättesaadavaks tegemine ja import. **Määruses toodud definitsioon ei näe ette, et toote eksporti võiks käsitada turule viimisena.** Järeldust, et „turuleviimine“ puudutab üksnes siseturгу ja välistab ekspordi siseturult, toetab muu hulgas ka asjaolu, et määruse kontekstis viitab mõiste „teavitatud aine“ ainele, mille kohta on esitatud teavitamise dokumendid ja mida võib turule viia vastavalt direktiivile, mille eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnorme turustatavate ohtlike ainete liigitamise,

pakendamise ja märgistamise kohta ja mida **ei kohaldata kolmandatesse riikidesse eksporditavatele ohtlikele ainetele.**

Lisaks rõhutas kohus, et määruse sätete selline tõlgendus ei ole vastuolus **määruse eesmärkidega, milleks on siseturu rajamise ja toimimise tagamine, mille ulatuses tagatakse muu hulgas kaupade vaba liikumine.** Seoses riskiga, et importijad võivad teadlikult rikkuda liidu kehtestatud keemiliste ainete registreerimiskohustust, teades, et neid aineid saab lihtsalt ekspordida, märkis kohus, et **vastavalt määrusele kehtestavad liikmesriigid karistusi, mida kohaldatakse muu hulgas registreerimiskohustuse täitmata jätmisel.**

Seega leidis kohus, et turg, millele REACH-määruses osutatakse, on siseturg ja aine ekspordi kolmandasse riiki ei saa kvalifitseerida aine „turuleviimisenä“. **Aineid, mis ei ole määruse kohaselt liidu territooriumile importimisel registreeritud, võib seega registreerimiskohustuse tähenduses ekspordida liidu territooriumilt väljapoole.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-620/15: A-Rosa Flussschiff (eelotsus – sotsiaalkindlustus, kohaldatava õiguse kohta antava tõendi siduvus)

Euroopa Kohtu otsus, 27. aprillil 2017

Kohtuotsus käsitles määruse nr 1408/71 (EMÜ) (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes)¹ ja vastava rakendusmääruse (EMÜ) nr 574/72² tõlgendamist. Kui reeglina tuleb määruse nr 1408/71 alusel kohaldada töökoha liikmesriigi õigusakte, siis erandina on lubatud teise liikmesriiki kuni 12 kuuks lähetatud töötaja suhtes kohaldada lähetajariigi õigusakte. Lisaks on tavaliselt kahe või enama liikmesriigi territooriumil (mh siseveetransporditeenuseid pakkuvall transpordivahendil) töötava isiku suhtes võimalik kohaldada ettevõtja filiaali poolt tööle võetud isikute suhtes filiaali territooriumi õigusakte. Sellisel juhul väljastab määruse nr 574/72 järgi liikmesriik (pädev asutus), kelle õigusakte määruse nr 1408/71 alusel kohaldatakse, antud territooriumi õigusaktide kohaldamise kohta tõendi „E 101“.

Saksamaa asukohaga ettevõtte A-Rosa (kaebaja) käitis eeskätt Prantsusmaa jõgedel sõitvat kahte kruisilaeva, millel töötasid hooajatöötajad. Kuivõrd laevade personaliga seonduvat haldas kaebaja Šveitsi filiaal, kuulusid hooajatöötajate töölepingud Šveitsi õiguse kohaldamisalasse. Kontrolli tulemusena avastati, et kaebaja oli jätnud tegemata sissemaksed Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi ajavahemiku 1. aprillist 2005 kuni 30. septembrini 2007 eest. Kuigi Šveitsi sotsiaalkindlustusamet oli kaebajale väljastanud vastavate aastate eest tõendi E 101, leidsid Prantsusmaa ametivõimud (sh kohtud), et kuivõrd kaebaja laevade tegevus toimus alaliselt ja ainult Prantsusmaal, tulnuks hooajatöötajate kohta esitada perioodilised deklaratsioonid Prantsuse sotsiaalkindlustusasutustele.

Prantsusmaa kassatsioonikohus uuris seepeale Euroopa Kohtult, kas tõend E 101 seob töökoha liikmesriigi sotsiaalkindlustusasutusi ja kohtuid isegi juhul, kui need on tuvastanud, et asjaomase töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt määruses nr 1408/71 sätestatud erandite esemelisse kohaldamisalasse.

¹ Alates 1. maist 2010 asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta.

² Alates 1. maist 2010 asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 987/2004, milles sätestatakse määruse nr 883/2004 rakendamise kord.

Esiteks rõhutas Euroopa Kohus, et kohtuotsus ei mõjuta vastust küsimusele, kas asjaomased töötajad kuuluvad määruse nr 1408/71 erandite kohaldamisalasse, ega seda, milline õigus on nende töötajate suhtes kohaldatav.

Seejärel viitas kohus tõendi E 101 eesmärgile hõlbustada töötajate vaba liikumist ning teenuste vaba osutamist. Tõendiga kinnitatakse, et töötajad tööle võtnud ettevõtja asukohariigis kohaldatakse selle sotsiaalkindlustusskeemi töötajate suhtes edasi. **Ühtlasi kohustab lojaalse koostöö põhimõtte tõendit välja andvat asutust hindama liidu õiguse mõttes asjakohaseid faktilisi asjaolusid õigesti ning seeläbi tagama, et ka tõendi kanded on õiged.** Seega oleks nimetatud põhimõttega vastuolus, kui töötaja töökoha liikmesriigi asutus otsustaks tõendi E 101 kannetega olla mitte seotud ning kohaldada hoopis omaenda sotsiaalkindlustusskeemi. **Kuivõrd tõendist tuleneb eeldus, et asjaomase töötaja kindlustatus töötaja tööle võtnud ettevõtja liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemis on õiguspärane, on see tõend siduv ka töötaja töökoha liikmesriigi pädevale asutusele: nii sotsiaalkindlustusasutustele kui ka kohtutele.**

Veel märkis kohus, et tõendi väljastanud liikmesriigi pädev asutus võib olla kohustatud töötaja töökoha liikmesriigi edastatud andmete alusel tõendi väljastamise põhjendatust hindama uuesti. Vajadusel tuleb võtta tõend tagasi. Vaidluste korral on võimalik pöörduda halduskomisjonini. Lisaks saab töötaja töökoha liikmesriiki algatada ELTL artikli 259 alusel liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteameetliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).